

Huisbezoeken moeten ook aan regels voldoen

Mogen huisbezoeken gedaan worden en aan welke voorwaarden moeten ze dan voldoen? Die vragen zijn enkele keren voorgelegd in zaken bij de Centrale Raad van Beroep (hoogste rechter in de sociale zekerheid).

Inbreuk

De regels rondom huisbezoeken zijn wat ingewikkeld. Huisbezoeken doen in principe een inbreuk op het grondwettelijk gewaarborgde huisrecht. Artikel 8 van het Europees verdrag van de rechten van de mens bepaalt dat iedereen recht heeft op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

Zodra iemand toestemming geeft dat een ander zijn woning binnenkomt, is dit geen inbreuk op dit grondwettelijk recht. De toestemming moet vrijwillig zijn verleend, op basis van goede en volledige informatie (informed consent). Iemand moet, met andere woorden, weten wat de redenen van het huisbezoek zijn en ook welke gevolgen een weigering heeft voor de verstrekking van een bijstandsuitkering. Weigeren hoeft niet zonder gevolgen te blijven. Als er op basis van objectieve feiten het vermoeden bestaat dat iemand verkeerde of onvolledige gegevens heeft verstrekt en wordt uitgelegd dat het huisbezoek bedoeld is om die gegevens te controleren, maar de persoon werkt niet mee, dan kan dat wel gevolgen hebben voor de duur of hoogte van de uitkering. Een anonieme tip is geen objectief feit.

Randvoorwaarden huisbezoek

Als er geen redelijke grond (vermoeden van fraude op basis van objectieve feiten) is voor een huisbezoek dan moet de uitkeringsgerechtigde erop worden geattendeerd dat het weigeren van toestemming geen (directe) gevolgen heeft voor de bijstandsverlening. Als een huisbezoek wordt uitgevoerd zonder deze uitleg dan is er sprake van inbreuk op het huisrecht. Dat betekent dus dat er geen gevolgen mogen zijn voor de bijstandsverlening. Is er sprake van een redelijke grond dan moet belanghebbende er op worden gewezen dat weigering van toestemming wel gevolgen kan hebben voor de verlening van de uitkering.

Een recente uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) bepaalt dat het niet informeren over de reden en gevolgen van het weigeren van het huisbezoek er niet altijd toe hoeft te leiden dat de verkregen informatie niet mag worden gebruikt. Het betrof in deze situatie een huisbezoek met redelijke grond. De CRvB redeneerde dat als betrokkene wel was geïnformeerd en hij had het bezoek geweigerd, het recht op uitkering niet zou kunnen worden vastgesteld en dat is ook een reden is voor het afwijzen van de uitkering.

Nieuwe wetgeving op komst

De LCR is blij dat er strikte voorwaarden (zoals gesteld door de Centrale Raad van Beroep) zijn waaraan een huisbezoek moet voldoen.

In 2012 is een wet aangenomen die huisbezoeken regelt. De LCR heeft het voor elkaar gekregen dat het weigeren van een huisbezoek pas gevolgen mag hebben nadát de belanghebbende kans heeft gehad om op een andere manier aan te tonen dat zijn feitelijke woonsituatie klopt met de informatie die hij had verstrekt.

De LCR heeft ook een wettelijk protocol bepleit. Dat is er niet gekomen. Een uitvoeringsprotocol moet er wel zijn. Het is de taak van de cliëntenraad om ervoor te zorgen dat elke gemeente een uitvoeringsprotocol huisbezoeken opstelt dat de cliëntenraad ook beoordeeld.